

Neatkarīgā RĪTA AVĪZE

Neatkarīgā iesaka

Pavedēja dienasgrāmata

Šodien pulksten 18 Dānijas Kultūras institūta telpās (Berga bazārā Marijas ielā 13, 3. k.) notiks dāņu filosofa Sērena Kirkegora darba *Pavedēja dienasgrāmata* lasījums Mocarta mūzikas pavadījumā.

Iespējams, dāņu filosofa un teologa Sērena Kirkegora (1813–1855) vārds ir aizķēries lasītāja atmiņā ja ne citādi, tad kaut vai tāpēc, ka šā gada maijā ar starptautisku zinātnisku konferenci un virkni publikāciju tika atzīmēta viņa 190. dzimšanas diena. Taču pat tadā gadījumā šis pasākums varētu radīt dažus (cerams, patīkamus) pārsteigumus. Pirmais – tas būs lasījums latviešu valodā Pētera Jankava tulkojumā. Šis fakts pats par sevi ir ievērojams ciniņš, tā ka latviešu lasītājam līdz šim bijis jāsamierinās tikai ar drumslām, proti, dažu fragmentu tulkojumiem žurnālos *Grāmata* un *Kentaurs*. Tādējādi šis pasākums varētu būt kā pirmais solis pretim jau veselu darbu tulkojumiem, un šādu tulkojumu nepieciešamība ir nepāprotama, tā ka S. Kirkegors ir spēlējis lielu lomu modernās un postmodernās filosofiskās izteiksmes tapšanā.

Otrais – ar *Pavedēja dienasgrāmatu* S. Kirkegors piesaka sevi kā rakstnieku, ne tikai kā reliģiski filosofisku domātāju. Šis sacerējums pēc kompozīcijas, sižeta un tēlu attīstības attiecināms uz XIX gadsimta romantiskās (it īpaši dāņu) literatūras tradīciju. Kaut gan paradoksālā kārtā S. Kirkegora literārā prasme uzlūkota kā estētisko, ētisko un reliģisko meditāciju fons. Bet, šķiet, pienācis laiks pārskatīt vecos stereotipus. *Pavedēja dienasgrāmatas* lasījums, kurā režisorā Jensa Staubrandā (Dānija) virsvadībā ar S. Kirkegora teksta lasījumu uzstāsies Dailē teātra aktieris Artis Robežnieks, un Mocarta mūziku atskaņos flautiste Pija Kaufmane un vijolniece Ibenā Teilmāne (abas no Dānijas), ir lieliska izdevība pa jaunam palūkoties uz klasiķa daiļradi.

Trešais – ar šo darbu (jāatceras, ka

Sērens Kirkegors

Pavedēja dienasgrāmata ir sīzētiski noslēgts plašāka, 1843. gadā izdota sacerējuma *Vai nu – vai arī daļa*) atklājas arī Kirkegors mistifikators, tieši šeit viņš aizsāk savas spēles ar pseidonīmiem, un jāpiebilst, ka viņš izmantojis vairāk nekā 15 pseidonīmu, vienlaikus publicējoties arī ar paša vārdu. Varbūt, ka šodien mums atklāsies kāds no viņa nogūnījumiem?

Ceturtais – tā būs Regīnas Olsenas (Kopenhāģenas birģera meita, ar kuru Kirkegors saderinās 1840. gadā, bet saderināšanos vienpusēji atsauca 1841. gadā) piesaukšana, jo Johanesa un Kordēlijas stāsts daudzējādā ziņā atvedina Sērena un Regīnas attiecības. Ne velti daži pētnieki uzskata, ka S. Kirkegora īsās radošās aktivitātes (viņš nomirst 42 gadu vecumā) īstenais adresāts ir bijusi viņa – Regīna. Tomēr, kaut liels ir vilinājums sekot šim acīmredzamajam autobiogrāfiskajam norādēm, jāatceras, ka S. Kirkegors var būt mūs nosūtījis aplamā virzienā vai virzienos.

Šie ir vismaz četri iemesli, kāpēc, manuprāt, būtu vērts sestdienas pievakarē apmeklēt Dānijas Kultūras institūta rikoto, Dānijas Karalistes vēstniecības un Kultūrkapitāla fonda atbalstīto lasījumu, kurš, starp citu, ir beznakšas pasākums.

Velga VĒVERE